

Передплата

за «РУСЛАНА» виходить:

в Австрії:

на чотири роки . . . 30 пер.
 на рік . . . 10 пер.
 на чверть року . . . 5 пер.
 на місяць . . . 1-70 пер.

За границею:

щорічний рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на рік . . . 8 рублів
 або 18 франків

Постановити число по 10 сот.

РУСЛАН

«Даремні ми очі і душі ми вересні: а не возьмем милости і віра не оубавиши,
 бо руске ми сердце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що для
 крім неділь і руских свят
 в 5½ год. поноудня.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під
 ч. 1. пл. Дамбравського (Ходу-
 щини). Експедиція місцева
 в Агенції Соколовського в
 пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженя.—

Рекламації неопечатані
 вільні від порта. — Оголо-
 шення звичайні приймають
 ся по ціні 20 с. від стріч-
 ки, а в «Надісланім» 40 с.
 від стрічки. Подяки і при-
 ватні донесеня по 30 сот.
 від стрічки.

Як довести до uzдоровлення відносин в Галичині?

(Δ) Вчора вказали ми на се, що нездоровий, вибуялий націоналізм в сепольській занесений сюди з Варшави а оснований на ненависти і негатиї всего що руске, викликав посеред польської суспільности небувалу доси загорілість і заслїпленє та причинив ся до розросту і вибуяня в рускій суспільности і нездорового націоналізму і крайних живел, котрі знов в ненависти всего, що польске, бачили вершок патріотизму, а що такими окликами переймають ся найлегше молоді, недосвідні, а з природи вражливі люди, тимто сей нездоровий, вибуялий націоналізм проявив ся головно серед молодежи. Патріотичні демонстрації і маніфестації польської молодежи находили наслідованє серед рускої, а коли підношено докір, що деякі рускі професори розполітикували молодіж, то взорували ся они на таких сепольських професорах, проти котрих навіть польські дневники, як Przegląd ітп. виступали дуже остро, що професорску тогу перемінили на плащ уличного агітатора. Справедливо отже вказувала недавно Reichspost (ми перед кількома днями наводили сю статю), щоби університетам привернули науковий характер, щоби они перестали бути огнищами політ. агітації, щоби політ. сторонництва перестали відкликати ся до акад. молодежи або вижидали від неї одобрєня своєї політики чи твтики. Отже як не похваляли ми сего, що німецька, італійська або чеська акад. молодіж кидала ся у вир політ. і суспільних агітацій, маніфестацій і демонстрацій, як ганили ми втяганє в такі справи польської молодежи, так само вважали ми і вважаємо і для самої молодежи рускої, а ще більше для рускої справи вельми некорисним і прямо шкідним, щоби руска молодіж занебудувала науку, відривала ся від наукового підготовленя до будучого заводу, а кидала ся на політичне поле і намагала ся передувати в політичній діяльности, до якої ще не доросла.

Тимто не можемо одобрити сего, що п. Романчук, докорюваний (на скілько се правда) акад. молодіжю за участь в похороні бл. п. намісника, мав їй заявити, що він зложить уряд голови клубу. Конституції закони навіть виборцям не признають права накидати послови з гори обовязкові поручєня, а вже тим менше покликає до сего молодіж. Отже коли рускі послы справді хотять бути «независ-

ними», повинні визволити ся від поручєнь накидуваних їм непокликаними до того чинниками і в тім напрямі потреба уздоровлення як польської так і рускої суспільности.

На прояви сего вибуялого націоналізму, особливо серед рускої молодежи, котрий польські дневники назвали гайдамаччиною а сей вислов почали переносити на означєне всякого національного руху українсько-русского і тим самим українство зидентифікували з гайдамаччиною, — думали польські політичні круги найти найліпший лік, неначе яке antidotum, пособлюванє москвофільства. Москвофільство, защеПЛєне в Галичині Погодином а піддержуване опісля Благотворительним Обществом і московськими славянофілами та катковцями, є рішучою негатиєю окремішного національного і культурного розвитку руского (українсько-русского) народу, до чого положили перші підвалини на Україні Котляревский і єго наслідники, в Галичині Маркиян Пашкевич і єго товариші. Москвофіли, котрих польські політики і дневникарі звикли називати Starorusini, як признав навіть Przegląd — uważają się за Rosyan, відцурали ся своєї матерної рускої мови і народности, многи з них перейшли на православіє, отже стають в рішучій суперечности до національно-культурного розвитку руского народу в Галичині а змагають всіми способами до єго змосковщення і оправославлення. Тимто они виступають ворожо не лише проти наукових і просвітних інституцій руских, але навіть проти економічних, як Дністер, Кредит, Союз, Труд ітп. Навязуючи союз з москвичами нашими, ворогами нашого национ. культурного розвитку, ставлять себе Поляки тамсамим в неприхильне сему розвиткови руского народу становище, а тим самим пособляють розвиткови і розростови радикалізму, сего крайно вибуялого націоналізму, що в загорілости і заслїпленю доходить до ненависти польского живла, приписуючи єму однічальність за піддержуванє тих, що негують окремішну руску народність і на кожній пяди спиняють єї розвиток. Піддержуванє кандидатури провідника москвичів Дудикевича польськими голосами при виборах до держ. ради, причинило ся до розросту і розповсюдженя радикального руху Трильовского і єго товаришів, а піддержуванє тої самої кандидатури Дудикевича в Брідщині доводило до того, що зовсім поважні люди виходили з рівноваги і хотіли яко antidotum проголошувати кандидатуру соціаліста Остапчука. Отсе може послужити дока-

зом, у яку велику похибку попадають польські політики, коли думають, що піддержуванє москвичів в Галичині доведуть до згоди, до успокоєня в краю, бо як раз тим лише помагають до розросту крайних змагань в рускім народі. Вжеж недавно і Slowo polskie, котре фаворизувало також москвичів, навело недавно уступ з одної часописи москвофільської на доказ ненависти, якою палають они до польської суспільности. Були часи, що москвофіли були виключними представниками руского народу з того ніби приводу, мов би то они були консерватистами, одначе опісля гіркі з того вийшли плоди для краю і держави.

Нова проба з висовуванєм москвичів не доведе до уздоровлення відносин міжнародних, бо піддержуванє негаторів самостійного національно-культурного розвитку руского народу в Галичині може сей розвиток утруднити, навіть на якийсь час спинити, але з другого боку, як ми вже виказали, причинить ся лише до радикалізованя рускої суспільности і не поладить корисно польско-русских взаємин. Тут треба добирати способів, щоби як висловив ся недавно посол Стапінський з одного боку все усунути, що би могло викликувати роздратованє серед рускої суспільности, а з другого боку змагати до того, щоби руску суспільність повести на шлях природного і спокійного розвитку національно-культурного і тим витьворити основи до мирного пожитя обидвох народів в краю. А про се висловимо наші замітки при найближшій нагоді.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бюджетова комісія держ. ради збирає ся знов в середу і буде відтак рівнобіжно з розправою над наглим внесенєм д-ра Штайнвендера в справі обрад над бюджетом вести свої роботи. Нагла розправа бюджетова послідує зараз після поладоди давнійше поданих наглих внесєнь, а в парламентарних кругах думають, що посольська палата буде мала з тим досить роботи аж до осени. Се буде мати о стілько некорисні наслідки, що справді наглі справи, як внесєня що до елементарних шкід і т. п. не будуть могли прийти на чергу. Отсе приневолює парлам. круги знов застановити ся над потребою зміни регуляміну в тім напрямі, щоби деякі дні призначити не правительственні предлоги, ухвалєнє бюджету і т. п.

Підвисшенє контингенту новобранців має бути одною

з найперших задач, якою буде мала за-
няти ся держ. рада після великодня.

Христ. сусп. посол Ш л е г е л ь ви-
словлює з нагоди великодня свої погля-
ди про „політику середньої лінії“, що
„она повинна бути складником і з-
змагань і засад тих сторон-
ництв, що є заступлені в прави-
тельстві“, а не тих, що єму заса-
дничо противні і роблять опозицію. Ко-
ли правительтво рішає ся тим способом
найти середню лінію і її придержувати
ся, без огляду на похвали, або докори
ліберального дневникарства, то буде мати
великанську і сильну більшість для пе-
реведення економічних ре-
форм і ухвалення хосенних
законів, інакше не оставало би ні-
чого, як вести далше політику з дня на
день.

В чеській мовній справі
обстає Venkov при своїм твердженю що
до тайної умови дра Пацака і Форшта з
правительством. Спир між чеськими хлібо-
робниками а молодочехами доводить в
чеськім таборі до поважного пересилена.
З чеських католицьких кругів пишуть про
будучий напрям чеської політики до „U-
nion“: „Показує ся, що рішене, якою до-
рогою має піти чеська політика, не ле-
жить уже в руках молодочехів. Після
великодня чеські міністри Фідлер і Пра-
шек будуть мати в руках начерк мовно-
вого закона і будуть бачили, чи він є
користний для Чехів чи ні. Коли буде
користний, то хліборобники, старочехи і
христ. суспільники не підуть на давню
дорогу молодоческої тактики, хоч би їх
виконний виділ в Празі 25. цвітня ухва-
лив відкликати з „Народного Ключу“ мо-
лодочехів.

В справі папського нунція
одержала Reichspost вістку, що там не
думають про его відкликанє. Нун-
цій вже давніше заявив був, що волів
би бути на яким становищі в Римі, з ко-
трим би було звязане кардиналь-
ство. Але те можливе пересилена за-
думане ще перед справою Вармунда від-
рочено на довший час, позаяк відклика-
не нунція з Риму з рівночасним відзна-
ченем було би пояснюване яке вимірене
вістре проти Австрії. Взаємини між нун-
цием а бар. Еренталем, як запевняє Reich-
spost з Риму вже полагождені.

На університ. таблиці в
Інсбруку оповіщено, що проф. Вар-
мунд по скінченю двомісячної відпустки,
почне наново виклади з кінцем
мая. Як видно з сего, академ. власти
не числять ся там з настроєм католицько-
го населеня в Тиролю, однак нам здає
ся, що міродатні круги постарують ся о
те, щоби не доводить до крайности.

Міністер за гр. справ бар.
Еренталь, як ми вже звіщали, а та-
кож міністер війни Шенайх обстають
рішучо за скликанем делегацій на май
і ухваленем підвищення військових плат
без всяких уступок національних в ко-
ристь Мадярів. Обидва міністри стоять на
тім становищі, що підвищене плат вій-
ськових є конечно з огляду на дорожню,
яку держава мала на бачности і на ин-
щих полях державної управи і що се
є прямо обовязок обидвох половин мо-
нархії. Національні уступки належать до
обсягу політики і не можуть мати нічого
спільного з платами для війська. Як ми
вже звіщали, обидва міністри заявили, що
з опору угорської делегації они виснува-
либ послідовности. Сим способом довели
би Угри до державного пересилена, ко-
трим угорське правительтво троха закло-
потало ся. Виступає отже з посередною
предлогою до порозуміня. Ся предлога
змагає до того, щоби вилучити справу
плат військових з обсягу національних
домагань независимців і щоби они не до-
магали ся за підвищене плат військовим

національних уступок. Але за те мав би
бути означений рішучим приреченем ре-
чинець переговорів про військово-політич-
ні справи. Ся нова предлога до порозу-
міня мала би вигляди до усуненя пере-
силена. Все те роздратоване независим-
ців викликане тим, що Корона домагає
ся від коаліційного міністерства здійсне-
ня принятих на себе зобовязань (вироб-
чої реформи) і ддятого скорше єму
грозиць пересилена, як можливість усту-
пленя бар. Ерентала.

Заграниця.

Македонське питання, ко-
тре тепер висунуло ся на перше місце в
заграничній політиці, вступило — як по-
дає часопись Matin на основі виводів
бар. Ерентала в нову фазу. Европ.
держави будуть тепер мати ширший об-
сяг діланя в сій справі, як доси, а як
небудь в сій хвилі ще переговори не до-
вершені, то се вже річ певна, що
головне змаганє всіх европ.
держав буде, щоби всего виминати,
що могло би віддалити европ. концерт
державний від тих основ, на яких він о-
пертий. Туреччина і балкан. держави не
повинні мати сиромоги, щоби одну дер-
жаву висували проти другої. Всі прави-
тельства европ. держав змагають до у-
держаня сего порозуміня. Доказом
того, що всі підписавші берлінський до-
говор держави прийняли російську
предлогу яко підставу. Навіть Ан-
глія старає ся свою предлогу змінити в
ріжних точках і приподобити до росій-
ської, а се є доказом, що уникає ся вся-
кого непорозуміня.

У держав європейского
концерту державного розві-
яло мрії деяких політиків, котрі снували
собі всякі пляни що до балканського пи-
таня, однак повело ся довести до по-
розуміня а вироблене подрібного
пляну не натрафить на трудности і до-
веде до корисної розвязки македонсько-
го питання відповідно вимаганям ріжних
держав. Тепер буде можна застановити
ся над способами, як наклонити Ту-
реччину до виконаня ре-
форм. Європейські держави постанови-
ли не опирати ся настановлюваню турець-
ких урядників в македонській адміністра-
ції, а тим способом промощено
дорогу до осягненя ціли.

Про виріб цементової черепиці.

У західній Европі цементовий про-
мисл вже так розвинений, що в кожній
найменшій оселі знаходить ся бодай одна
машина виробів цементових, а крівлі кри-
тої соломою або гонтами не знайшов би
ніхто й на лік. А чому? Тому, що цемент-
ові виробы показали ся найтревалішими,
найпрактичнішими і — що найважній-
ше — найдешевшими. У нас в Галичині
було зовсім противно. Дперва по санкці-
онованю ухвали галицького сойму з року
1905, що не лише по містах і місточках
але й по селах не вільно покривати крі-
влі легкозпальним матеріалом, значить,
соломою або гонтами, почали люди
розглядатись за добрим а дешевим по-
критям крівлі. Заводовці почали робити
проби і вкінці всі одногосно признали
цементову черепицю найлучшим мате-
риалом до покриваня крівлі.

Чому ж не що иншого, а якраз це-
ментову черепицю признали найліпшою?
Якіж єї прикмети? Першою прикметою є
величезна витривалість на огонь; бо коли
вложимо до того самого огню бляху, я-
кою покриває ся крівлі, глиняну палену
черепицю і цементову, то бляха почне ся

корчити і топити, глиняна черепиця пу-
кати і прискати, а цементова черепиця
лишає ся незміненою, зовсім байдужною
на огонь.

Другою дуже великою єї прикметою
є легкий спосіб виробу і закладаня таких
заводів, бо кождий добре оглянувши ма-
шини, може вже сам без нічної інформа-
ції научити ся виробу. Машина займає
дуже мало місця, значить, не треба бу-
дувати осібног будинку, а що найваж-
нійше, що до виробу не треба огню, а
до обслуги машини зовсім вистарчає о-
ден чоловік.

Найважнійшою прикметою є без сум-
ніву се, що цементова черепиця є най-
дешевшим матеріалом на покритє крівлі.

Коли отже маємо на тямці всі ті
прикмети, то не лише заводовець, але
кождий звичайний чоловік на тім полі
повинен признати, що цементова черепи-
ця є найлучшою.

Зрозуміли та признали се люди і на-
раз в послідних часах настав величезний
попит за сею черепицею. А що у нас в
Галичині цементовий промисл є ще в
пеленках, тому настала хвиля, коли ми
Русини, закладаючи заводи цементових
черепиць, маємо нагоду посунути ся на
економічнім полі одним великанським
кроком наперед, а ні як дотепер лізли ми
черепашим кроком.

Хто використає сю хвилю в тім на-
прямі, той зробить золотий інтерес; а на
доказ сего нехай послужать обчисленє,
кілько коштує виріб одної тисячки таких
черепиць і який на них заробок.

До виробу 1000 черепиць як се прак-
тика показала, потреба:

500 kg. цементу (100 kg. а 6 К)	30 К
1 1/2 м. піску	4 „
фарби і оливи найбільше за	8 „
робітник за 3 до 3 1/2 дня	10 „
Разом	52 К

А що 1000 черепиць коштує 90 до
100 К, тому пересічний заробок на ти-
сячці около 40 К. Річно машина така
виробляє 90 до 100 тисяч; річно отже
можна заробити на тім підприємстві до
40×90 = 3.600 К. Коли властитель та-
кої машини сам буде виробляти а ще до
того має свій пісок, то може річно за-
робити і до 5 тисяч корон. Коли стане
у нас лиш 500 таких машин а дохід
річний числити будемо 3.000 К від ма-
шини, то найменше заробимо річно —
3000×500 = 1.500.000 К півтора міліона
корон. Чи ж не золотий се інтерес? Чи ж
пісок та цемент не перемінюєсь в зо-
лото?

Не даймо отже тепер видерти собі
ті гроші. Не даймось спекулянтам чужим,
які вже по селах закладають такі заво-
ди. Не засипляймо справи, берімся зараз
самі до закладаня заводів цементових
черепиць а спішим ся тим більше, бо і
виділ краєвий застеріг собі, що коли до
якогось часу не буде в кождім селі та-
кого заводу, то він має право сам за-
кладати по таких селах свої заводи а
навіть вже й закладає, які розумієсь бу-
де випускати в аренду. А кому?

(Конець буде).

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Епси-
хія М.; римо-кат.: Сотера і Кая М. — В че-
твер: руско-кат.: Терентія сщм.; римо-кат.:
Войтіха Еп.

— Цісар — як доносять з Відня — прохо-
джував ся в суботу через годину по шен-
брунським огороді. Того самого дня по полудни
приняв цісар відвідини архієп. Ізабелі, жени
архієп. Фридриха, і архієп. Марию Валерию з
двома дочками Еллею і Ядвігою. В неділю

належить до округу доручень ц. к. уряду поштового в Миколаєві над Дністром. Складниця ся буде получена з ц. к. урядом поштовим в Миколаєві над Дн. за помочию пошти курсуючої поміж Миклаєвом над Дн. а Роздолом; 2) в місцевости Гандзювка, яка належить до округу доручень в Альбігоній. Складниця ся получена буде з ц. к. урядом поштовим в Альбігоній за помочию тяжнево шестиразового ходу пішого післанця. — Звинений хвилево ц. к. уряд поттовий в Страхові входить знова в житє з днем 1. мая с. р. з незмінним кругом діланя.

— „Кружок правників“ у Львові вишукує занята для своїх членів (ул. Кохановского ч. 1 Д) поручає спосібних кореспондентів, солідних мундантів для Вив. П. адвокатів, нотарів і для фінансових інституцій всякого рода — В. Цмайло-Кульчицький, голова кружка. Матвій Яворський, секретар.

Посмертні оповістки.

— Михайло Мартинець, народний учитель в Кадобній, калуского повіта, упокоїв ся оноді в 65. році житя. В. с. п.!

Телеграми

з дня 21. цвітня.

Рим. Трібуна доносить, що ескадра Середземного моря дістала приказ зібрати ся коло Гаети. Ескадра мала урядити демонстрацію на турецких водах, щоби поперти жадање Італії на дозвіл отвореня поштових урядів італійських в Туреччині. Турецкий амбасадор був вчєра у міністра загр. справ Тіттоніого і дав єму вдоволяючу відповідь що до отвореня пошт. урядів. Для того ескадра дістала приказ прибути до Судайского заливу.

Царгород. Тутешного італійского амбасадора повідомлено, що турецке правительство годить ся, аби Італія отворила своїх 5 поштових урядів в Туреччині.

Прага. Ceskoslov. kongres. доносить з Москви, що там заложено неполітичне тов-о „Клуб славянської культури“ заходом Поляків і Москалів. Подібні клуби мають закладати і по інших містах. Їх задачію є ширити ідею зближеня славян, а передовсім Поляків в Москалями.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати про ціни збіжа і продуктів у Львові від 13. до 19. цвітня 1908:

Table with 2 columns: Product name and Price range. Includes items like Пшениця, Жито, Ячмінь, Овес, Кукурудза, Горох, Бобик, Конюшина, Ріпак, Хміль, Льянка.

При закупні товарів просимо покликувати ся на анонси нашої часописи!

Бухгальтер іспитований до веденя книг і кореспонденції дістане місце зараз в Домі торговельно промисловім „Достава“ в Станиславові. Оферти з поданем свідочств, висоти кавці і платні належить вносити до 1. мая с. р. на руки Дирекції „Достави“. Першеньство мають ознакомлені з торговлею церковних річий. Платня після умови. (2-3)

Colosseum в пасажи Германів при ул. Соняшній у Львові. Нова сензаційна програма. від 16. до 30. цвітня 1908. Шоденно о год. 8. вечер представленє. В неділі і сьвята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Розклад залізничних поїздів важний від 1. мая 1907. Table with columns: Direction (До Львова/Зі Львова), Station, and Time (рано, перед пол., по пол., вечер, вночі).

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в неділі і сьвята означені † — в неділі і сьвята від 26/6 до 15/9 буквою П, — в неділі і сьвята від 1/6 до 31/8 що день буквою Л.

! Кашель! Хто любить своє здоров'я, той хоронить єго. 5245 нот. дол. свідочств доказує помічний вислід Кайзер'а Brust-Caramellen (Грудні кармельки) з трема соснами. Випробовані лікарями і поручені проти кашлю, хрипки, катару, флегми, закатареня устної ями, дихавиці і коклюшу. Пачка 20 або 40 сот.; Доза 80 сот. Дістати можна у всіх антиках і дрогуериях. (24-24)

Артист-маляр Євген Турбацкий Львів, ул. Пекарська ч. 43. поручає ся при окрашенях церков; образи до іконостасів, історичні, портрети і т. д.

- В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити: 1) Розважання про терпіння І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Ціна 1 К без п. пер. 2) Розважання про терпіння І. Хр. для шкільних дітей. Ул. о. Ев. Гузар. Ціна 50 с. без п. почт. 3) Боротьба Дрепера з вірою. Н. Л. — Ціна 40 сот. без п. почт.

Товариство взаїмних обезпеченя „Дністер“ у Львові, при улиці Рускій ч. 20. (дім власний). приймає обезпеченя будинків, всяких річий домашних і господарських, збіжа і паші против шкід від пожару. Шкоди ліквідує і виплачує „Дністер“ з найбільшою скоростию. Оцінка шкід відбуває ся в присутности 2 господарів членів. Дотепер виплатив „Дністер“ 15.885 відшкодовань в сумі вісім і пів мільона корон. Зиск по скінченім році звертає ся членам. Звороти за р. 1906, 1907 вносили по 10 пр. Банк красвий у Львові і в Чернівцях, Каса ощадности у Львові, Руска Шадниця в Перемишлі приймають поліси „Дністра“ при уділюваню позички. На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Краківосім Товаристві. Агенції „Дністра“ находять ся в кождім місті і в многих селах; там, де єще не робить инший агент „Дністра“, можуть письменні селяни старати ся о уділенє агенції. До тепер заробили агенти 1,142,108 корон провізії. Фонди Товариства 31/12 1907: Фонд резервовий К 1,003,364— „ резерви премій „ 613,720— „ спец. на авороти „ 50,989— „ на ріжницю курсів „ 3,437— „ резерви спеціальної „ 35,000— „ емерит. урядників „ 218,364— инші фонди заосмотреня „ 40,000— Разом сума К 1,964,824—

Селяне! асекуруйте ся від шкід огневих!

Ц. к. упр. гал. акц. Банк Гіпотечний Відділ депозитовий приймає вклади і виплачує завдатки на рахунок біжучий, приймає до перехованя папери вартісні і дає на них завдатки. Крім того впроваджено подібно як в інституціях заграничних т. зв. Сховки депозитові. (Safe Deposits) За оплатою 50 до 70 корон річно, депозитар дістає в сталевій касі панцирній сховок до виключного ужитку і під власним ключем, де безпечно і дискретно переховувати може своє майно або важні документи. Під тим зглядом доробив Банк гіпотечний як найдогіднійш зарядженя. Приписи дотично того рода депозитів одержати можна безплатно у відділі депозитовім.